
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אנתרופולוגיה של ירושלים: אנשים, נרטיבים, כוח - 53376

תאריך עדכון אחרון 25-01-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יהודה גודמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ygoodman@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ב 14-15 בתיאום במייל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה נעסוק בתהליכי שינוי, ייצוג והבדלי זהות במרחב ובמקום. הזירה העיקרית שלנו תהיה ירושלים ונביט בה מנקודת ראות אנתרופולוגית. הקורס מתמקד בהתרחשות האנושית בירושלים -- וכיצד הנרטיב שמייצג אנשים וקבוצות בירושלים והפעילות בה באים לביטוי ומבנים מקומות מסויימים בה -- ולא את העיר כשלעצמה. נתרכז בנקודת מבט ביקורתית המחברת בין ההתרחשות החברתית היום יומית וזירות חברתיות רחבות יותר. במקום תפיסה של המקום ושל זהות כתכונה קוהרנטית, מהותית וקבועה נעסוק באנשים במקומות מסויימים כפי שאלה פועלים בתוך הקשרים מרובים, רב שכבתיים, יצירתיים, רב משמעיים, ותוך ביטוי של אינטרסים וקונפליקטים. מקומות אינם נתונים אלא מיוצרים בידי יחידים וקבוצות חברתיות במרחבים מסויימים, ותוך ביצור ושכירה של גבולות, וייצוגם המורכב.

מטרות הקורס:

קריאה ביקורתית בגישות אנתרופולוגיות על מרחב ומקום, לימוד כיצד לבצע מחקר אנתרופולוגי על הממשק שבין אנשים ומקום. הדגש הוא נרטיבי ותוך שימת לב לשאלות על שינוי, קונפליקט וכוח. ביצוע המחקר על כל שלביו, ועד לכתיבת עבודה סמינריונית המבוססת על מחקר אמפירי, אנתרופולוגי באתר ספציפי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לזהות אתר מתאים למחקר אמפירי ספציפי בשאלה באנתרופולוגיה של מקום.
- לעקוב מקרוב אחרי תהליך של פעילות אנושית במקום ותהליכי שינוי.
- להעריך איזו פרספקטיבה אנתרופולוגית מתאימה כמסגרת תיאורטית להבנת הזהות הנחקרת.
- לחקור את תהליך הבניית המקום.
- לאסוף מגוון חומרים מתאימים לתהליך הבניית המקום.
- לסווג את התופעות השונות.
- לפרש את החומרים שנאספו.
- להכליל מהדפוסים השונים מהו תהליך שינוי במקום בממשק האנושי שלו.
- לבקר את התיאוריה שמשמשת מסגרת למחקר כך שתתאים לתהליך הנחקר.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, שיחה ודיון ביקורתי בתהליך המחקרי האנתרופולוגי, קריאה משותפת בכיתה של פריטי קריאה רלוונטיים, הצגת מחקרים אמפיריים, אנתרופולוגים, שימוש והצגה של מגוון חומרים לבחינה של מקום ודיון ביקורתי בהם, הצגה ודיון ביקורתי במחקרים הראשוניים של הסטודנטים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מבוא: ערוצי זהות בגוף-מרחב-מקום, באובייקטים ובנרטיבים
- תהליך המחקר (רציונל הקורס וסילבוס). מקום בקונפליקט וריבוי זהויות בכלל ובירושלים בפרט. הצגה עצמית של הסטודנטים
- ניתוח אתרים אפשריים למחקר קבוצות סובייקטים במרחבים ומקומות בירושלים: רעיונות ראשוניים.
- ערוצי זהות וניתוח תיאורטי של מושגי מרחב-מקום וזהות מפרספקטיבה אנתרופולוגית. מ פוליטיקה של זהויות, חלוקת העיר למקומות, ומשמעויות סותרות במרחבים חברתיים משותפים
- דיון תיאורטי על מושגי מרחב-מקום וזהות בדגש מתודולוגי
- דיון ברעיונות למחקר על מקומות וזהויות.
- דרכי הביצוע ודיון בתצפית משתתפת
- פרדיגמות בחקר מקומות וזהויות -- מרחבים שלישיים וזהויות היברידיות: גישה פוסטקולוניאלית
- יחיד במרחב: היחס בין סובייקט וקולקטיב, גישה פרגמטית
- ניתוח אירוע : -מציאות, פרספקטיבה וייצוג
- ראיון, נרטיב, הקשר תרבותי ויחסי כוח: מהו ראיון, כיצד מקיימים ראיון, וכיצד ראיון מתקשר לחקר מקום וזהות?
- ניתוח ראיונות: דרכי העברה ופרשנויות אפשריות בהקשר של חקר סובייקטים ופעילותם במרחב ובמקום
- דוגמא מחקרית: הכלה והדרה של מהגרים במרחב מגורים, עבודה ובתי דין: ין לגיור
- דיון בתצפיות וראיונות כבסיס לכתיבת הצעת מחקר. היערכות סטודנטים לפרויקטים האישיים והתארגנות לקראת סמסטר ב'
- הנחיות לניתוח אנליטי
- דיון במבנה העבודה הסמינריונית

חומר חובה לקריאה:

- Bridwell-Bowles, L. 1998. Identity and writing in college. In: Identity Matters: Rhetorics of Difference. Pp. 1-10. New Jersey: Prentice Hall.
- Low, Setha and Lawrence-Zuniga, Denise 2003. Locating Culture. In: The Anthropology of Space and Place. Pp. 1-47. Oxford: Blackwell.
- Cshordas, Thomas J. 1994. In: The Body as Representation and Being-in-the-World. Embodiment and Experience: The Existential Ground of Culture and Self. Pp. 1-24. Cambridge: Cambridge University Press.
- Alcoff, L. M. and Mendieta E. 2003. Identities: Modern and Post Modern. In: Linda Martin Alcoff and Eduardo Mendieta (eds.), Identities: Race, Class, Gender and Nationality, pp. 1-8. Malden, MA: Blackwell.
- Kuper, Hilda, 1972. The Language of Sites in the Politics of Space. American Anthropologist 74(3): 411-425.
- Hasson, Shlomo 2002. The Syntax of Jerusalem: Urban Morphology, Culture and Power. In: Understanding the City: Contemporary and Future Perspectives. Pp. 278-304. Oxford: Blackwell.
- Zaban, Hila. 2017. Preserving the 'Enemy's' architecture: Preservation and gentrification in a formerly Palestinian Jerusalem neighborhood. International Journal of Heritage Studies, 23(10): 961-976.
- Calhoun, C. 1994. Chapter 1. In: C. Chaloun (Ed.). Social Theory and the Politics of

- Identity. Pp. 9-36. Oxford: Blackwell.
- McDonogh, Gary Wray. 1992. Bars, Gender and Virtue: Myth and Practice in Barcelona's Barrio Chino. *Anthropological Quarterly* 65(1): 19-33.
- Yacobi, Haim. 2015. Jerusalem: From a 'divided' to a 'contested' city – and next to a neo-apartheid city? *City: Analysis of urban trends, culture, theory, policy, action*, 19(4): 579-584.
- Gupta Akhil and Ferguson James 2001. Beyond "Culture": Space, Identity and the Politics of Difference. In: *Culture Power, Place*. Durham: Duke University Press.
- Passarro, Joanne 1997. "You Can't take the Subway to the Field!": "Village" Epistemologies in the Global Village. In *Anthropological Locations: Boundaries and Grounds of a Field Science*. Edited by Akhil Gupta and James Ferguson. Pp. 147-162. Berkeley: University of California Press.
- Jorgensen, D. L. 1989. *Participant Observation: A methodology for human studies*. London: Sage.
- Alvesson, M. & Skoldberg, K. 1997. *Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research*. Chapter 1. London: Sage.
- Hammersley, M., & Atkinson, P. 1993. Research design: Problems, cases, and samples, *Ethnography: Principles in practice* (pp. 27-53). London: Routledge
- בר-יוסף, איתן, 2004. צייר או צייד: נחום גוטמן, לובנגולו מלך זולו והספר הדרום אפריקני. בתוך: שנהב יהודה (עורך), קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי. עמ' 438-460. ירושלים: מוסד ואן ליר.
- Holland, Dorothy and Kevin Leander, 2004. *Ethnographic Studies of Positioning and Subjectivity: An Introduction*. *Ethos* 32(2): 127 - 139.

חומר לקריאה נוספת:

- Bhabha, H. K. 1990. Chapter 1. In: *The Location of Culture*. London: Routledge
- באבה, הומי, ק. 2004. החומר הלבן (היבט פוליטי של לובן). בתוך: שנהב יהודה (עורך), קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי. עמ' 128-134. ירושלים: מוסד ואן ליר.
- Holland D., Lachicott, W. Jr., Skinner, D. Cain C. 1998. *Identity and Agency in Cultural Worlds*. pp. 3-46, 289-206. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- לקריאה נוספת: מלבד העמודים לעיל גם 19-46, 290-206 וכמו כן:
- Holland, Dorothy and Lave Jean eds. 2001. *History in Person: Enduring Struggles, Contentious Practice, Intimate Identities*. pp. 3-33. Santa Fe, NM: School of American Research.
- Spradley, J.P. 1980. *Participant observation*. Holt, Rinehart and Winston.
- וייטמן, ס. (2002) "על ההבנה אצל בורדייה", סוציולוגיה ישראלית, כרך ד', מס' 2, עמ' 411-425.
- Briggs, C. 1986. *Learning how to ask. Especially the following chapters/pages: Introduction, Chapter 5: Listen before you leap, Chapter 6: Conclusion*. Pp. 1-30, 93-111, 112-125. Cambridge: Cambridge University Press.

-
- Kvale, Steinar 1996. *InterViews: An introduction to qualitative research interviewing*. Especially the following chapters/pages: Chapter 5: Thematizing and designing an interview study, Chapter Chapter 7: The interview situation. Pp. 81-108, 124-143. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rubin, H.J. & Rubin, I.S. (1995). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Herzfeld, Michael, 2005. *Cultural Intimacy: Social Poetics in the Nation-State*. Second Edition. pp. 1-38, 73-91, 201-239. New York: Routledge.
- Hammersley, M., & Atkinson, P. 1993. *Research design: Problems, cases, and samples, Ethnography: Principles in practice* (pp. 27-53). London: Routledge
- Alvesson, M. & Skoldberg, K. 1997. *Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research*. Chapter 1. London: Sage.
- Hoey, Brian A 2010. *Place for Personhood: Individual and Local Character in Lifestyle Migration*. *City and Society* 22(2): 237-261.
- Brettell, Caroline B. 2003. *Bringing the City Back In: Cities as Contexts for Immigrant Incorporation*. In: *American Arrivals: Anthropology Engages the New Immigration*. Ed Nancy Foner. Pp. 163-195. Santa Fe: School of American Research Press.
- Rainbow, Paul 1982. *Ordonnance, Discipline, Regulation: Some Reflections on Urbanism*. *Humanities in Society* 5(3-4): 267-278.
- Gable, Eric and Handler Richard 1996. *After Authenticity at and American Heritage Site*. *American Anthropologist* 98(3): 568-578.
- Low, Setha 2001. *The Edge and the Center: Gated Communities and the Discourse of Urban Fear*. *American Anthropologist* 103(1): 45-58.
- Formanack, Allison 2018 *This Land is My Land: Absence and Ruination in the American Dream of (Mobile) Homeownership* *City and Society*, 30,(3):. 293-317,
- Manalansan IV, Martin F. 2003. Chapter 3. "Out There": The Topography of Race and Desire in the Global Cite. In: *Global Divas: Filipino Gay Men in the Diaspora*. Pp. 63-88. Durham: Duke University Press.
- Wick, Livia, 2011. *The Practice of Waiting under Closure in Palestine*. *City and Society* 23(S1): 24-44.
- Mathews, G. 2000. *Global Culture, Individual Identity: Searching for Home in the Cultural Supermarket*. London: Routledge.
- Melucci, A. 1996. *The Playing Self: Person and Meaning in the Planetary Society*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hetherington, K. 1998. *Expressions of Identity: Space, Performance, Politics*. London: Sage.
- Garro, Linda C. and Mattingly, Cheryl, 2000. *Narrative as Construct and Construction* In: Mattingly, Cheryl and Garro, Linda C.(eds.), *Narrative and the Cultural Construction of Illness and Healing*. Pp. 1-49. Berkeley, CA: University of California Press.
- Quayson, Ato 2014. Chapter 6. *Pumping Irony: Gymming, The Kobolo, and the Cultural Economy of Free Time*. In: *Oxford Street Accra: City Life and the Itineraries of Transnationalism*. Pp. 183-213. Durham: Duke University Press.
- Andrikopoulos, Apostolos, 2017 *Hospitality and Immigration in a Greek Urban Neighborhood: An Ethnography of Mimesis* *City and Society*, 29(2) : 281-304

-
- Shah, Svati P. 2014. Chapter 3. Sex Work and the Street. In: Street Corner Secrets: Sex, Work and Migration in the City of Mubai. Pp. 113-146. Durham: Duke University Press.
- Weingrod, A. 1990. The Saint of Beersheba. Zaddik (pp. 1-22). Text (pp. 23-45). Comparison (pp. 93-111). New York: State University of New York Press.
- Hannerz, Ulf, 2013. A detective story writer: Exploring Stockholm as it once was. City and Society 25(2): 260-270.

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 51 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 5 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 5 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות 25 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 5 %
נוכחות / השתתפות בסיור 5 %
אחר 4 %

מידע נוסף / הערות:

משקל העבודה הסופית יקבע בהתאם להגשת מטלות הרשות כגון דוחות הקריאה כמוסבר בסילבוס